

การพัฒนารูปแบบการชี้แนะ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

The Development of a Coaching Model to Promote The Learning Management Competency for Pre-Service Teachers

ณัฐกานต์ เรือนคำ^{1*}Nutakarn Ruankum^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการชี้แนะ สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการชี้แนะในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและ 3) ศึกษาการสะท้อนผลจากการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการชี้แนะ สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการประถมศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการประถมศึกษา ชั้นปีที่ 5 (หลักสูตร 5 ปี) ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามสภาพปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะ คู่มือการจัดกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) แบบประเมินผลในการจัดกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) และแบบประเมินการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการพัฒนาสมรรถนะด้วยกิจกรรมการชี้แนะที่พัฒนางานการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการสะท้อนจากการพัฒนาโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, รูปแบบการชี้แนะ, สมรรถนะการจัดการเรียนรู้

¹ อาจารย์ ดร., วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Lecturer Dr., College of Teacher Education Phranakhon Rajabhat University.

*Corresponding Author, email: Nutakarn.r@pnru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the needs and competencies for learning management to develop learners through coaching for pre-service teachers, 2) examine the results of coaching activities aimed at developing learning management competencies for pre-service teachers, and 3) analyze reflections on the competency development in learning management for developing learners through coaching for pre-service teachers in Elementary Education, Faculty of Education, Bachelor of Education program. The sample group consisted of 33 fifth-year elementary education pre-service teachers (5-year curriculum) completing their teaching practicum in educational institutions affiliated with the College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University during the 2022 academic year, selected through purposive sampling. The research instruments consisted of a questionnaire on problems related to competencies, a manual for conducting coaching activities, an evaluation form for coaching activities, and a reflection assessment form for coaching activities. Data analysis employed mean, standard deviation and hypothesis testing using t-test. The results revealed that 1) The need to develop competence in learning management for learner development was rated at the highest level overall. The competence in learning management for learner development was also rated at the highest level overall. 2) The results of development through coaching activities that enhanced learning management work to develop learners were of very good level overall, with scores significantly higher than the 70 percent average criterion at the statistical significance level of .05., and 3) Overall reflection results from the development process showed the highest level of satisfaction.

Keywords: Coaching Model, Learning management competencies, Teaching practicum

บทนำ

การผลิตครูของสถาบันผลิตครูในประเทศไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตระดับปริญญาตรี 5 ปี โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพและมาตรฐานตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (Teacher Council of Thailand, 2013) ซึ่งกำหนดกรอบมาตรฐานความรู้ สมรรถนะ และประสบการณ์วิชาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูจำเป็นต้องมี ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน การพัฒนาผู้เรียน และการประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ขณะเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2011) ได้กำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เพื่อใช้เป็นกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ให้สถาบันผลิตครูใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานใกล้เคียงกันทั่วประเทศ ระบบการผลิตครูดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างครุมืออาชีพที่มีสมรรถนะพร้อมต่อการปฏิบัติงานจริง ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council, 2019) ชี้ให้เห็นว่า การผลิตครูในประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในด้านคุณภาพของระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา

สมรรถนะวิชาชีพครูที่เชื่อมโยงกับความต้องการของพื้นที่และหน่วยผู้ใช้ครูในบริบทที่หลากหลาย ทั้งนี้ข้อเสนอเชิงนโยบายของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอให้สถาบันผลิตครูพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์เป็นฐาน (Outcome-Based Education: OBE) และส่งเสริมสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 รวมถึงปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครูควบคู่กันไป สมรรถนะทางวิชาชีพครูจึงเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Chainarong (2010) และ Sariya (2014) ที่เห็นว่า การพัฒนาบุคลากรโดยอาศัยแนวทางสมรรถนะเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ เพราะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างถูกต้องตรงเป้าหมาย อีกทั้งยังเชื่อมโยงกับการประเมินผลที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ การพัฒนาสมรรถนะครูจำเป็นต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitudes) เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถครบถ้วนในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน และบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (Phuangmala et al, 2017; Education Council, 2017) ในระดับสากล การพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา คือ “การชี้แนะ (Coaching)” ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ชี้แนะ (Coach) และผู้รับการชี้แนะ (Coachee) ผ่านการปฏิบัติงานจริงในห้องเรียน โดยมีการสังเกต การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสะท้อนคิด และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การชี้แนะจึงถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการปรับปรุงคุณภาพการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (Hanover, 2015) นอกจากนี้ Chien (2013) ยังอธิบายว่า การชี้แนะเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันที่เกิดจากความไว้วางใจและความศรัทธาระหว่างครูและผู้ชี้แนะ ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร ถือเป็นกระบวนการต้นใหม่ของการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง งานวิจัยในประเทศไทยของ Siriphat (2010) และ Choomnunduang (2011) ได้ยืนยันว่าการนิเทศการสอนแบบชี้แนะมีส่วนช่วยให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศการสอน เกิดความตระหนักในการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และพัฒนาความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า “การชี้แนะ” ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของครูเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแก่นแท้ของวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามในบริบทของการผลิตครูระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยเฉพาะในช่วงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ยังคงประสบปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ การขาดรูปแบบการชี้แนะที่เป็นระบบ การดำเนินการที่ไม่ต่อเนื่อง และการประเมินผลที่ไม่สะท้อนการพัฒนาสมรรถนะเชิงลึกของนักศึกษาครูอย่างแท้จริง บางสถาบันยังใช้การนิเทศแบบสังเกตการสอนและให้ข้อเสนอแนะเพียงครั้งคราว ไม่ได้ดำเนินการในลักษณะการชี้แนะอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูในช่วงฝึกสอนไม่สามารถก้าวไปสู่การเป็น “ครูมืออาชีพ” ได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นช่องว่างขององค์ความรู้ (Research Gap) ที่สำคัญจึงอยู่ที่การขาดแนวทางหรือรูปแบบการชี้แนะที่มีการออกแบบอย่างเป็นระบบและผ่านการประเมินผลจริงในบริบทของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีในประเทศไทย แม้ว่าการชี้แนะจะเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก แต่ยังไม่มีการพัฒนาเป็น “รูปแบบเฉพาะ” ที่สอดคล้องกับบริบทของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไทย ซึ่งมีลักษณะการทำงานร่วมกันระหว่างสามฝ่าย ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาครู

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการชี้แนะที่ส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยรูปแบบการชี้แนะ มุ่งเน้นการตอบสนองต่อความจำเป็นอย่างเหมาะสมของระบบการผลิตครูในยุคใหม่ที่เน้นการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะครบถ้วนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะวิชาชีพ ตลอดจนเป็นแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถาบันผลิตครูอื่น ๆ

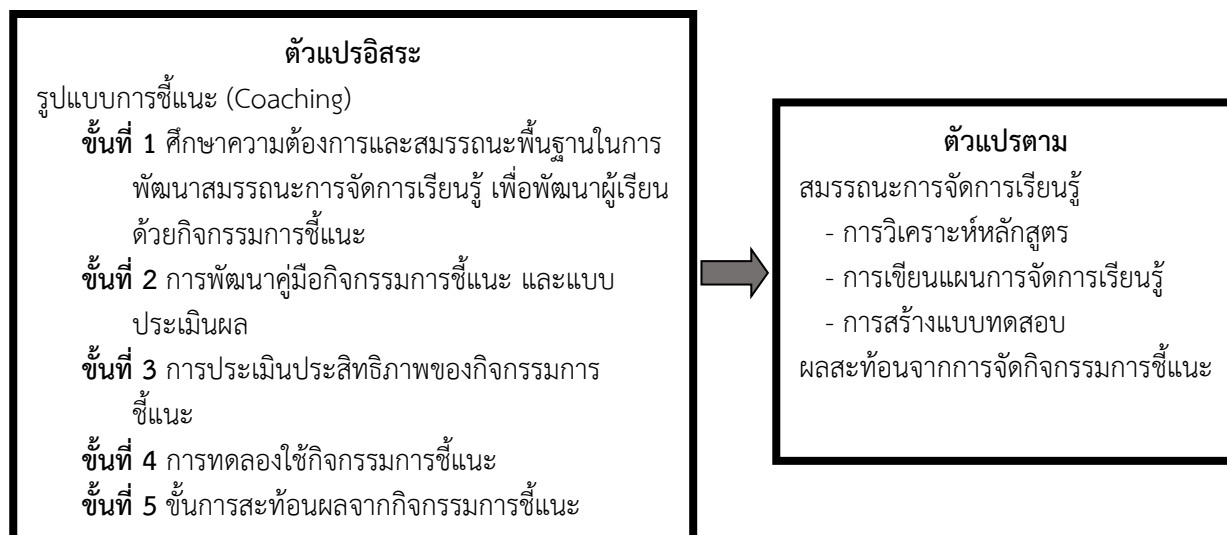
ได้อย่างเหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพของบัณฑิตครูไทยให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมาตรฐานวิชาชีพระดับสากล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการชี้แนะสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการชี้แนะในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาการสะท้อนผลจากการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการชี้แนะ สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ตามขั้นตอนการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาระบบงานของกิจกรรมการชี้แนะ โดยพัฒนาตามแนวแนวคิดของ Dick and Carey (2001) ซึ่งเป็นแบบจำลองเชิงระบบสำหรับการออกแบบการเรียนการสอน แล้วนำมาปรับประยุกต์ใช้เป็นรูปแบบการชี้แนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ขั้นที่ 1 ศึกษาความต้องการและสมรรถนะพื้นฐานในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการชี้แนะ จากนักศึกษาฝึกประสบการณ์ ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์เพื่อนำมาใช้เป็นฐานในการออกแบบกระบวนการชี้แนะที่สอดคล้องกับบริบทจริงและสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา ขั้นที่ 2 การพัฒนาคู่มือกิจกรรมการชี้แนะ และแบบประเมินผลโดยจัดทำชุดกิจกรรม และคู่มือการชี้แนะที่เป็นระบบ ครอบคลุมแนวคิด หลักการ ขั้นตอน และบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง โดยมุ่งให้คู่มือมีความชัดเจนและเอื้อต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ขั้นที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการชี้แนะ การตรวจสอบคุณภาพ เนื้อหา ความเหมาะสมของกระบวนการ และความสอดคล้องกับสมรรถนะเป้าหมายโดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำผลประเมินมาปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมให้มีความถูกต้องและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขั้นที่ 4 การทดลองใช้กระบวนการชี้แนะ นำรูปแบบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ในโรงเรียน ผ่านกิจกรรมตามคู่มือ เช่น การสังเกต การสนทนาหลังการจัดการเรียนรู้ การให้ข้อเสนอแนะ และการติดตามผล เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ประสิทธิภาพ และความก้าวหน้าด้านสมรรถนะของผู้เรียน ขั้นที่ 5 ขั้นการสะท้อนผลจากการจัดกิจกรรมการชี้แนะ นักศึกษาร่วมสะท้อนผลด้านความสำเร็จ ข้อจำกัด และการพัฒนาสมรรถนะ นำไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงรูปแบบการชี้แนะ และใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ของประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 398 คน ที่ศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2565

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 33 คน ที่ศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็นผู้ที่ต้องเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's scale) ได้แก่ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ที่เป็นข้อมูลส่วนตัว และ ตอนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผลการวิเคราะห์มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 และผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาในชั้นปีที่ 4 ในสาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 33 คน โดยตอบแบบสอบถามเพื่อหาประสิทธิภาพค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรวมเท่ากับ 0.91

2.2 คู่มือกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 3 หน่วยเรียน ได้แก่

1) การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีเนื้อหา 1 บทเรียน ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ โดยการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหา 1 บทเรียน 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาในการวัดผลหลังการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่พัฒนาขึ้น และการสร้างแบบทดสอบทางการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน เนื้อหา

1 บทเรียนตรวจสอบเนื้อหาโดยกลุ่มอาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาการประถมศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู จำนวน 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.66 - 1.00

2.3 แบบประเมินผลกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) ที่เป็นแบบเกณฑ์ระดับคะแนน เป็นคำร้อยละ ได้แก่ คะแนนร้อยละ 90 ขึ้นไป อยู่ในระดับดีเยี่ยม 80 - 89 ระดับ ดีมาก 70 - 79 ระดับดี 60 - 69 ระดับพอใช้ 55 - 59 ระดับผ่านแต่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ต่ำกว่า 55 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ตรวจสอบโดยกลุ่มอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 3 ท่าน ด้วยแบบประเมินมาตราส่วน 5 ระดับ มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาแบบสอบถามในการประเมินผลงานจากการชี้แนะ (Coaching) เท่ากับ 4.32 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายการงานค่าความสอดคล้องของการประเมินแบบภาระงานการวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 4.33 ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.4 แบบประเมินการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) แบ่งเป็นเครื่องมือ 3 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่เป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 4.66 ระดับมากที่สุด และมีค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 33 คน เท่ากับ .897 ส่วนแบบสัมภาษณ์มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาเท่ากับ 4.53 ระดับมากที่สุด

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้รูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design/ One shot Case Study) จัดเป็นแบบกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม รับการพัฒนาด้วยการชี้แนะ และประเมินผลงานการจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนา มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 ช่วงเวลา ดังนี้

3.1 ดำเนินการจัดกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 1 ในชั้นการทดลองใช้ กิจกรรมการชี้แนะที่ห้องเรียน วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยจัดการนัดหมายประชุมในวันเสาร์ สำหรับกลุ่มทดลองใช้กิจกรรมของชั้นปีที่ 5 และจัดกิจกรรม ส่วนกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ในระหว่างเรียนภาคเรียนที่ 2 ซึ่งออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทดลองสอน นัดหมายมารับ การชี้แนะในวันศุกร์ภาคบ่าย

3.2 ดำเนินกิจกรรมกับชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ในชั้นการวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มตัวอย่าง กิจกรรมการชี้แนะ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมการ ขั้นที่ 2 การกำหนดแผนพัฒนาร่วมกัน ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน และขั้นที่ 4 การติดตาม และประเมินผล จัดกิจกรรมการชี้แนะ จำนวน 10 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง ประกอบด้วยกิจกรรม ได้แก่ 1) การให้บทวนความรู้ เรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน และชี้แจงการปฏิบัติภาระงานระหว่างฝึก 2) การตรวจงานเพื่อติดตามงานที่ปฏิบัติ 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสวนาในกลุ่มที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนตามระดับชั้นที่สอนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นงานที่ปฏิบัติ และ 4) การนัดหมายติดตามงานในครั้งต่อไป จนครบกระบวนการและเปิดโอกาสให้พัฒนางานจนสิ้นภาคเรียนในชั้นประเมินผลการปฏิบัติภาระงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลความต้องการในการพัฒนา และสมรรถนะ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจ และข้อมูลคะแนนผลการประเมินผลงานการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนจากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วน 5 ระดับและเกณฑ์การประเมินต่างๆ วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการประเมินผลงานจากการพัฒนา กับเกณฑ์ประเมินร้อยละ 70 ตาม สมมุติฐานการวิจัยด้วยการทดสอบค่าที (t-test : One Sample Test)

4.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาและสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการในการพัฒนาและสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ความต้องการพัฒนาในการพัฒนาและสมรรถนะ		$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1.	รูปแบบการชี้แนะในการออกแบบการเรียนรู้	4.27	.68	มากที่สุด
2.	การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.25	.70	มากที่สุด
3.	การจัดทำแผนการเรียนรู้สาระการเรียนรู้	4.24	.70	มากที่สุด
4.	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการนำไปใช้	4.19	.70	มากที่สุด
โดยภาพรวม		4.25	.69	มากที่สุด
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน		$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1.	การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.29	.71	มากที่สุด
2.	รูปแบบการชี้แนะในการออกแบบการเรียนรู้	4.27	.68	มากที่สุด
3.	การจัดทำแผนการเรียนรู้สาระการเรียนรู้	4.24	.70	มากที่สุด
4.	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการนำไปใช้	4.19	.70	มากที่สุด
โดยภาพรวม		4.27	.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้วยวิธีการชี้แนะ (Coaching) ในด้านรูปแบบการชี้แนะในการออกแบบการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาเรียน และการจัดทำแผนการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.27 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการจัดกิจกรรมการชี้แนะในการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.1 ผลการประเมินผลงานจากการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนมี ผลตามตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการใช้กิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ประเมินจากการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา

ผลการประเมิน (คะแนนเต็ม 60)			ระดับคุณภาพกับจำนวนนักศึกษา		
คนที่	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
คนที่ 1	49.70	82.98	ดีเยี่ยม	13	39.39
คนที่ 2	50.46	84.10	ดีมาก	10	30.30
คนที่ 3	49.97	83.28	ดี	7	21.21
ค่าเฉลี่ย	50.04	83.40	พอใช้	3	9.10
ระดับคุณภาพ	---	ดีมาก	รวม	33	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ($\bar{X} = 50.04$) หรือร้อยละ 83.40 เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพส่วนมากมีคุณภาพ ระดับดีเยี่ยม จำนวนร้อยละ 39.39 รองลงมา ได้แก่ ระดับดีมาก ร้อยละ 30.30 ระดับดีร้อยละ 21.21 และระดับพอใช้ ร้อยละ 9.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการใช้กิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) ในการพัฒนาสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียน ประเมินจากการรายงานและการนำเสนอการวิจัยของนักศึกษา

ผลการประเมิน (คะแนนเต็ม 90)			ระดับคุณภาพกับจำนวนนักศึกษา		
คนที่	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
คนที่ 1	76.37	84.85	ดีเยี่ยม	15	45.45
คนที่ 2	76.02	84.46	ดีมาก	13	39.39
คนที่ 3	76.29	84.77	ดี	3	9.09
ค่าเฉลี่ย	76.22	84.69	พอใช้	2	6.06
ระดับคุณภาพ	---	ดีมาก	รวม	33	100

จากตารางที่ 3 พบว่า อาจารย์นิเทศก์ประเมิน 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ($\bar{X} = 76.22$) หรือร้อยละ 84.69 เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพกับจำนวนนักศึกษา 33 คน ส่วนมากมีคุณภาพระดับดีเยี่ยม จำนวนร้อยละ 45.45 รองลงมา ได้แก่ ระดับดีมาก ร้อยละ 39.39 ระดับดี ร้อยละ 9.09 และ ระดับพอใช้ ร้อยละ 6.06 ตามลำดับ

2.2 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการประเมินผลการใช้กิจกรรมการชี้แนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการประเมินผลการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching)

ผลงาน	นักศึกษา	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	t-value
1. แผนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching)	33	60	50.78	8.03	6.99*

*p ≤ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินผลการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) โดยการประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าเกณฑ์กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการชี้แนะ (Coaching) ช่วยส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการสะท้อนผลจากการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการชี้แนะ

3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจภายหลังการพัฒนาด้วยกิจกรรมการชี้แนะสรุปผลตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจจากการพัฒนาด้วยกิจกรรมการชี้แนะ

ความพึงพอใจต่อการพัฒนาด้วยกิจกรรมการชี้แนะ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ปัจจัยประกอบการชี้แนะ (Coaching)	4.26	.54	มากที่สุด
2. กระบวนการในการชี้แนะ (Coaching)	4.61	.39	มากที่สุด
3. ผลที่ได้รับจากการชี้แนะ (Coaching)	4.40	.62	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.42	.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจต่อการพัฒนาด้วยกิจกรรมการชี้แนะในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนสรุปรวม 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยประกอบการจัดกิจกรรม เช่น สถานที่ เวลา เนื้อหาเอกสารต่าง ๆ ด้วยกระบวนการชี้แนะ และผลที่ได้รับของนักศึกษา โดยภาพรวมและในรายด้าน มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=.52)

3.2 ผลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างภายหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการชี้แนะในช่วงเวลาที่นำเสนอผลงานในด้านต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

ผลจากการใช้วิธีการชี้แนะในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พบว่า ผลการสัมภาษณ์มีผลในลักษณะเดียวกัน คือ เนื้อหาของคู่มือประกอบการชี้แนะเนื้อหาของเอกสารคู่มือประกอบการชี้แนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นการชี้แนะในงานที่ปฏิบัติในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนหน่วยฝึกครบถ้วน ส่วนกระบวนการชี้แนะดำเนินการตามเนื้อหาและภาระของงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกิจกรรมที่ดีสามารถนำไปปฏิบัติในงานวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ ตามรายวิชาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างดียิ่ง ทำให้งานที่พัฒนามีประสิทธิภาพของงานดีมาก และความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการชี้แนะ นักศึกษาให้ข้อมูลว่าได้รับความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามภาระงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปจัดการเรียนรู้ได้จากเอกสารเป็นแนวทางเป็นอย่างมาก และการชี้แนะยังได้รับแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เขียนแผนจัดการเรียนรู้และนำไปใช้สอนได้ดีขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการชี้แนะ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความต้องการในการพัฒนาและสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการชี้แนะ (Coaching) โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และนำมาปฏิบัติในการกระบวนการชี้แนะ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่านักศึกษามีความต้องการที่จะได้รับการชี้แนะในงานฝึกวิชาชีพครู เพื่อว่าจะเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ภาระงานในการฝึกวิชาชีพสำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยไม่ต้องได้รับการแก้ไขหลายครั้งเนื่องจากภาระงานมีความซับซ้อนประกอบด้วยงานหลายขั้นตอนที่จะต้องเรียบเรียงให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และอาจารย์นิเทศให้ความเข้มงวดกับคุณภาพของงานมาก ดังนั้นกระบวนการชี้แนะจะช่วยกำกับทิศทางการทำงานของนักศึกษาให้ถูกต้องครบถ้วน ซึ่งจะส่งผลให้งานมีคุณภาพและได้เกรดจากการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูสูงขึ้น นอกเหนือจากการประเมินสภาพจริงในการฝึกจากสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suknaisith & Khampan (2017) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครู ในศตวรรษที่ 21 โดยพบว่าครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียนและการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการ

เรียนรู้สูง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Sirisant (2009) ที่ได้ศึกษา ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครู ประถมศึกษา พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนเองมากตามลำดับ 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการชั้นเรียน การทำการวิจัยในชั้นเรียน และการวัดการประเมินผล ซึ่งนักศึกษาที่ได้รับการชี้แนะครั้งนี้ ก็มีความต้องการ ในกระบวนการที่ปฏิบัติในชั้นเรียนจริง เช่นเดียวกับครูที่มีความต้องการในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นแนวทาง ในการพัฒนาด้วยวิธีการชี้แนะต่อไป ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Anchunda (2021) และ Khaocharoen (2016) ที่ยืนยันว่าการชี้แนะ (Coaching) ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้สอน ทั้งในระยะฝึกประสบการณ์และระยะปฏิบัติงานจริง โดยกระบวนการชี้แนะช่วยให้ผู้ฝึกสอนได้สะท้อน การปฏิบัติตน วิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน และปรับปรุงวิธีการสอนอย่างมีทิศทาง ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ ที่จับต้องได้และคุณภาพการสอนที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน ขณะเดียวกันงานวิจัยระดับสากล อาทิ การวิเคราะห์ ภูมิานของงานวิจัยเกี่ยวกับการโค้ชครู ได้ชี้ให้เห็นว่า การโค้ชมีผลต่อคุณภาพการสอนและผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสนับสนุนข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ว่าการชี้แนะมีศักยภาพในการส่งผลต่อความพร้อม ของนักศึกษาฝึกปฏิบัติและคุณภาพผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนจริง ผลการวิจัยนี้จึง แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน ว่าการชี้แนะไม่ใช่เพียงการตรวจสอบหรือให้ข้อเสนอแนะเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง (deep learning process) ที่เสริมสร้างความมั่นใจ ความสามารถ และการเติบโตทางวิชาชีพของผู้เรียน ได้อย่างต่อเนื่อง โดยสรุปผลการวิจัยชี้ว่าการชี้แนะเป็นกลไกสำคัญที่ตอบสนองต่อความต้องการ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการการสนับสนุนอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน ที่มีความซับซ้อนได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ ทั้งยังเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศและ ต่างประเทศที่ยืนยันว่า การชี้แนะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาผู้สอนในทุกระดับ การนำกระบวนการชี้แนะ ไปใช้จึงถือเป็นแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนานักศึกษาครูให้พร้อมต่อการ ปฏิบัติงานในวิชาชีพครูในอนาคต

2. สมรรถนะพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วย วิธีการชี้แนะ (Coaching) โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางจากการศึกษาที่พบว่า สมรรถนะของนักศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากการประเมินตนเองทำให้ มองเห็นว่า นักศึกษายังไม่มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่โรงเรียนหน่วยฝึก จึงเป็นภาระงาน ที่สำคัญตามแนวปฏิบัติของสาขาวิชาการประถมศึกษา และตามสภาพจริงในการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตร ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนของนักศึกษาในกลุ่มที่รับการชี้แนะครั้งนี้ มีความรู้ ความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับอ่อนเป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 70 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพของนักศึกษาเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้บทเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนหน่วยฝึก ดังนั้นจึงประเมินสมรรถนะของตนเอง ปานกลางค่อนข้างต่ำ เพื่อสอดคล้องกับการพัฒนาในครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Chaisoth (2003) ได้ศึกษาวิธีการวิจัยแบบพัฒนาทดลอง มีขั้นตอนในการวิจัย ประกอบด้วย 1) การกำหนดสมรรถนะทางด้านการ ประเมินการเรียนรู้ที่นิสิตครูควรได้รับการพัฒนา 2) ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านประเมินการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูที่สอนวิชาการวัดและ ประเมินทางการศึกษา 3) สร้างนวัตกรรม การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประเมิน จากการสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมิน การเรียนรู้แก่นิสิตครู ผลการวิจัย สามารถนำไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ. 2556 – 2558 โดยการนำคู่มือครูและเอกสารการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากงานวิจัย ซึ่งได้ผ่านการทดลองจากสถาบันผลิตครูต่าง ๆ

และมีปรับปรุงขึ้นจากงานวิจัยนี้ อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการวัดและการประเมินการศึกษาสามารถนำไปใช้ได้โดยตรง เพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้แก่นิสิตนักศึกษาครูที่ เตรียมพร้อมจะออกปฏิบัติงานครูต่อไป และ งานวิจัยของ Boonkhum et al, (2015) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา และขั้นตอนที่ 4 ประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา และสามารถนำไปใช้พัฒนาสมรรถนะครูให้เกิดสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการใช้กระบวนการชี้แนะ (Coaching) เพื่อการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้และการทำการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพของผลงานทั้ง 2 อย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 70 ซึ่งเป็น ระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่มีผลเช่นนี้ ถือว่า ผู้รับการชี้แนะมีผลการประเมินเป็นที่น่าพอใจ ของอาจารย์นิเทศก์ในสาขาวิชาเป็นอย่างมาก ปัญหาที่มีน้อยมาก ปัญหาที่พบส่วนมากเป็นปัญหาการเขียน รายงานที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของอาจารย์ที่ให้การชี้แนะ แต่ก็สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ทำให้สามารถประเมินผลได้อย่างสัมฤทธิ์ผลอย่างยิ่ง และจะสามารถตัดสินใจส่งนักศึกษาออกฝึกได้อย่างมั่นใจ ในการปฏิบัติงาน ความสำเร็จในผลงานดังกล่าวอาจจะมาจากนักศึกษาผู้ได้รับการชี้แนะได้รับการติดตามผล กำกับดูแลด้วยดีทั้งจากอาจารย์นิเทศ และจากกลุ่มเพื่อนในกลุ่มทำงานที่มีความสามารถในการทำงานสูง ให้การชี้แนะไปพร้อม ๆ กัน และนักศึกษามีความตั้งใจในการทำงานและเสร็จตามนัดหมายในการชี้แนะ สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วทั้งก่อนการประเมินจริง นักศึกษาลดความวิตกกังวลในการทำงานทั้ง 2 อย่าง คือ การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นงานหลักในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู แผนการจัดการเรียนรู้เป็นงานพื้นฐานในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการวิจัย จึงดำเนินไปด้วยดีทำให้ผลงานที่ทำเป็นไปอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ นักศึกษาดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอนของกิจกรรมการชี้แนะได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การกำหนดแผนพัฒนาร่วมกัน 3) การดำเนินการตามแผน และ 4) การติดตามและประเมินผล ให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดีในแต่ละขั้นตอน หากงานไม่สำเร็จตามขั้นตอนนักศึกษา ก็จะเร่งรัดตนเองโดยขอคำปรึกษากับหัวหน้าทีมในการรับการชี้แนะเพื่อให้งานสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี จากผลการวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Maneeon (2018) ได้ศึกษา การพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เทคนิคการโค้ช (Coaching) งานวิจัยของ Khuaysomboon (2004) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการชี้แนะทางปัญญาเพื่อส่งเสริม การพัฒนาปรัชญาการศึกษาส่วนบุคคลของครู ประจำการระดับประถมศึกษา งานวิจัยของ Buthakantakun (2006) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จากการปฏิบัติสถานการณ์การชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนของครูอนุบาล ผลการศึกษาของ Puntalert (2006) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยงโดยใช้ การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากนี้ การวิจัยของ Tirawarum (2010) ได้ศึกษาการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของบุคลากรครู จากการศึกษาของ Choomnunduang (2011) ศึกษาผลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการสอนแบบโครงงานโดยการนิเทศแบบชี้แนะ

(Coaching) สำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ผลงานวิจัยของ Hargreaves and Dawe (1990) ได้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมความร่วมมือกับการร่วมงานและปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู โดยใช้เทคนิคเฉพาะของวิธีการชี้แนะในกลุ่มครู และ Spence and Grant (2007) ได้ศึกษาผลการพัฒนาวิชาชีพด้วยการชี้แนะแบบกลุ่มและการเสริมสร้างเป้าหมายพฤติกรรมกรรมการควบคุมตนเองและความเป็นอยู่ของตนเอง ซึ่งจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาทำให้กลุ่มผู้ได้รับการชี้แนะสามารถพัฒนาตนเองในสมรรถนะด้านต่าง ๆ สำเร็จผลตามเป้าหมายในการพัฒนาด้วยการชี้แนะทำให้สามารถพัฒนางานด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายหรือนโยบายของหน่วยด้วยดี

3. ผลการสะท้อนผลจากการใช้กิจกรรมการชี้แนะ ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับการชี้แนะต่อกระบวนการชี้แนะ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และจากผลการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการชี้แนะ ภายหลังจากการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พบว่า เนื้อหาของคู่มือประกอบการชี้แนะ เนื้อหาของเอกสารคู่มือประกอบการชี้แนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นการชี้แนะในงานที่ปฏิบัติในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนหน่วยฝึกครบถ้วน ส่วนกระบวนการชี้แนะดำเนินการตามเนื้อหาและภาระของงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกิจกรรมที่ดี สามารถนำไปปฏิบัติในงานวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาอย่างดียิ่ง และความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการชี้แนะ นักศึกษาให้ข้อมูลว่าได้รับความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติตามภาระงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ และนำไปจัดการเรียนรู้ได้จากเอกสารเป็นแนวทางอย่างมาก และการชี้แนะยังได้รับแนวทางในการสอนดีขึ้น ผลการสะท้อนผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้รับการชี้แนะมีความรู้สึกพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการชี้แนะอยู่ในระดับมากที่สุด และจากการสัมภาษณ์ ผู้รับการชี้แนะก็รู้สึกในทางที่ดีและมีเจตคติที่ดีต่องานด้านการสอน และผลงานที่ตนเองทำสำเร็จ ผู้วิจัยเห็นว่ากิจกรรมการชี้แนะ ส่งผลให้นักศึกษาผู้รับการชี้แนะประสบความสำเร็จด้วยดี และอาจเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น เช่น เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักศึกษาารู้รู้แนวทางการทำงานให้สำเร็จด้วยดี ได้รับและทบทวนความรู้เพิ่มเติมในการจัดแผนจัดการเรียนรู้นอกเหนือจากที่เรียนมาในหลักสูตรวิชาเรียนที่เคยทำงานมาด้วยความไม่มั่นใจ พอได้ทำงานและตรวจรับการปรับปรุงแก้ไขตามกระบวนการของกิจกรรมการชี้แนะและสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามขั้นตอน เอกสารของกิจกรรมการชี้แนะที่ได้รับเพิ่มเติมจากที่เคยเรียนการจัดกิจกรรมการชี้แนะช่วยให้เห็นการพัฒนางานจากเพื่อน ๆ ที่ทำให้มองเห็นงานตนเองว่าจะต้องปรับปรุงอย่างไรจึงจะมีผลงานที่มีประสิทธิภาพไปพร้อมกับกลุ่มเพื่อน และรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานจากการชมเชยจากอาจารย์นิเทศก์ และทำให้ได้รับผลการเรียนจากการฝึกดีขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Chumnumduang (2011) ได้ศึกษาการศึกษาผลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการสอนแบบโครงงานโดยการนิเทศแบบชี้แนะ สำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การพัฒนาส่วนประกอบของโครงงาน และการพัฒนาการเขียนรายงานโครงงานและการจัดรูปแบบโครงงานได้ดีอยู่ในระดับมาก ครูได้รับความรู้หลังการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 90 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานอยู่ในระดับมาก ผลสะท้อนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในระดับมาก และผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการนิเทศแบบชี้แนะ พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนโครงงาน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการนิเทศแบบชี้แนะมีส่วนช่วยให้มีความเข้าใจ เห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจากการชี้แนะครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ งานวิจัยของ Puntalert (2006) ได้ศึกษาการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ จากการปฏิบัติสถานการณ์ชี้แนะเพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของครู และการพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์การอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้ได้รับการชี้แนะมีความพึงพอใจต่อกระบวนการที่ทำให้ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ในทางที่เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กิจกรรมการชี้แนะช่วยให้นักศึกษาได้รับการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ จึงควรนำกระบวนการนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักศึกษาฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูในทุกสาขาวิชา ของวิทยาลัยการฝึกหัดครู เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 เอกสารประกอบการชี้แนะและเครื่องมือประเมินที่พัฒนาขึ้นจากการดำเนินงานวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความรู้และทักษะในการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูของนักศึกษา สาขาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถปรับใช้ในรายวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูได้ด้วย

1.3 ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ช่วยสะท้อนแนวทางพัฒนาคู่มือการชี้แนะให้สอดคล้องกับความหลากหลายของบริบทโรงเรียนมากยิ่งขึ้น จึงควรนำข้อค้นพบดังกล่าวไปใช้ปรับปรุง เนื้อหาคู่มือ รวมทั้งพัฒนาเป็นชุดฝึกอบรมหรือ *workshop* สำหรับอาจารย์นิเทศก์ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพกระบวนการชี้แนะในระดับสถาบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำกระบวนการกิจกรรมการชี้แนะไปทดลองใช้กับนักศึกษาตามหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565 เพื่อศึกษาผลลัพธ์เปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตรเดิม อันจะช่วยให้เห็นแนวโน้มและพัฒนาการด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาในบริบทหลักสูตรใหม่อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมชี้แนะ เช่น ห้องเรียน หรือสถานที่ที่รองรับจำนวนผู้เข้าร่วมได้เพียงพอ และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดข้อจำกัดในการใช้กระบวนการชี้แนะในสถานการณ์จริง

เอกสารอ้างอิง

- Anchunda, H. Y. (2021). *A teacher development model based on coaching and Professional Learning Community (PLC) to enhance foreign teachers' effective teaching ability in Thailand*. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 42(4), 932–939.
- Boonkhum, S., Prasrai, P., & Prajanban, P. (2015). A model for developing competencies based on the performance standards of primary school teachers. *Journal of Science and Technology, Naresuan University*, 8(2), 43–57.
- Buthakantakun, O. (2006). The development of a learning process from practice integrated with mentoring to enhance self-efficacy of kindergarten teachers [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. Faculty of Education, Department of Curriculum, Instruction and Educational Technology, Early Childhood Education Program.

- Chainarong, N. (2010). *The development of the teaching profession in the 21st century*. Office of the Education Council.
- Chaisoth, P. (2003). Principles and guidelines for measurement and evaluation. In *60th anniversary of Kasetsart University: A compilation of educational articles*. PS Print.
- Chien, C. V. (2013). Startups and patent trolls. *Stanford Technology Law Review*, 2013(1), 1–28.
- Choomnunduang, O. (2011). A study on the effects of teacher development in project-based teaching through coaching supervision for science teachers in Mathayom Suksa 2 at Ban Sadao (Samakkhi Witthaya) School, under the Office of Buriram Primary Educational Service Area 3.
- Dick, W., Carey, L., & Carey, J. O. (2001). *The systematic design of instruction* (5th ed.). Addison-Wesley Educational Publishers.
- Hanover. (2015). *Teacher and Administrator Induction Programs*.
- Hargreaves, A., & Dawe, R. (1990). Paths of professional development: Contrived collegiality, collaborative culture, and the case of peer coaching. *Teaching and Teacher Education*, 6(3), 319–331. [https://doi.org/10.1016/0742-051X\(90\)90039-M](https://doi.org/10.1016/0742-051X(90)90039-M)
- Khuaysomboon, W. (2004). The development of intellectual mentoring process to promote the philosophy of personal education for primary school teachers. Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Maneeon, S. (2018). Teacher development in the 21st century using coaching techniques. *Journal of Education, Silpakorn University*, 15(2), 61–73.
- Ministry of Education. (2011). *National Education Plan B.E. 2552–2573 (revised edition)*. Office of the Education Council, Ministry of Education.
- Office of the Education Council. (2019). Development of teacher professional competencies: Indicators, evaluation criteria, and assessment tools. *Silpakorn Educational Research Journal*, 11(2), 31–45.
- Paranee, K., Seekhieo, D., & Sookhwan, C. (2016). *The development of a supervisory model through coaching and mentoring for cooperating teachers supervising student teachers in teaching practicum* (Doctoral dissertation). Srinakharinwirot University.
- Phuangmala, U., Khajornsill, B., & Na Suntorn, T. (2017). Guidelines for driving the development of core competencies of learners. Office of the Education Council.
- Puntalert, C. (2006). The development of a mentoring competency enhancement process for academic mentors through experience-based learning in school-based training [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University].
- Sariya, K. (2014). A development of assessment framework of competencies for students teacher' learning management and specific content knowledge in the field of

- technology and innovation education. *Technology and Educational Innovation Program, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University*. (in Thai)
- Siriphat, T. (2010). Coaching supervision to develop teaching and learning of personnel at Ban Kamsaichan School, Surin Primary Education Service Area 3. *Surin Primary Education Service Area 3*.
- Sirisant, P. (2009). Enhancing the concept of self-development for primary school teachers. Bangkok: Institute for Teacher Development.
- Spence, G. B., & Grant, A. M. (2007). Professional and peer life coaching and the enhancement of goal striving and well-being: An exploratory study. *The Journal of Positive Psychology*, 2(3), 185–194. <https://doi.org/10.1080/17439760701228999>
- Suknaisith, A., & Khampan, A. (2017). Assessment of the needs for developing teachers' competencies in the 21st century. *Journal of Social Sciences, Srinakharinwirot University*, 15, 175–180.
- Teacher Council of Thailand. (2013). *Regulation of the Teacher Council regarding professional standards B.E. 2556 (2013)*. Royal Thai Government Gazette.
- Tirawarum, S. (2010). *Coaching supervision for improving teachers' instructional practices at Bankamsaijan School, Surin Primary Educational Service Area Office 3* [Online forum post]. Kruthai Forum. <http://webboard.kruthai.info/index.php?topic=380.0>

